

KÚRIA

KÚRIA

Kpkf.37.589/2012/2.

A Kúria Tátrai Miklós I. rendű kérelmező budapesti lakos, dr. Császy Zsolt II. rendű kérelmező budapesti lakos, dr. Molnár István József ügyvéd (1025. Budapest, Törökvész út 129/A.) által képviselt Markó Andrea III. rendű kérelmező vértesszőlősi lakos, és dr. Varga Bálint IV. rendű kérelmező szombathelyi lakos által a Fővárosi Törvényszéken indult B.1123/2012. számú büntető ügy elbírálására a Szolnoki Törvényszéket kijelölő határozat felülvizsgálata tárgyában az Országos Bírósági Hivatal elnöke kérelmezett ellen indult nemperes eljárásban meghozta a következő

v é g z é s t:

A Kúria az Országos Bírósági Hivatal elnöke 248/2012. (VIII.21.) OBHE számú határozatát helybenhagyja.

E határozat ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

I.

A Fővárosi Törvényszék elnöke a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 62. § (2) bekezdése alapján 2012. július 26-án 2012. El.X.A.12/21. számon kezdeményezte a Fővárosi Törvényszéken a B.1123/2012. számon Tátrai Miklós I. rendű, dr. Császy Zsolt II. rendű, Markó Andrea III. rendű, Fehérvári Zsolt IV. rendű és dr. Varga Bálint V. rendű vádlottak ellen indult, kiemelt jelentőségű büntetőügyben más, azonos hatáskörű bíróság kijelölését. A Fővárosi Törvényszék elnöke indítványában a Bszi. 63. § (3) bekezdése szerint részletesen indokolta, hogy a kiemelt jelentőségű ügy ésszerű időn belüli elbírálása a Büntető Kollégium ítélkező, elsőfokú ügyeket tárgyaló bírák országos átlagot lényegesen meghaladó leterheltsége, továbbá a kiemelt és hosszú pertartalmú ügyek nagy száma miatt nem biztosítható. Utalt arra, hogy nincs lehetőség bírák átcsoportosítására a büntető úgyszak más területeiről sem, így az ügy ésszerű időn belül való elbírálása nem biztosítható. Az indítvány felsorolta azokat az ügyforgalmi, személyzeti és egyéb adatokat, amelyek a bíróság rendkívüli és aránytalan munkaterhét igazolják.

A Fővárosi Törvényszék kezdeményezésére az Országos Bírósági Hivatal elnöke (a továbbiakban: OBH elnöke) meghozta a 248/2012. (VIII.21.) OBHE számú határozatát (a továbbiakban: OBHE határozat), amelyben a Fővárosi Törvényszéken indult B.1123/2012. számú büntető ügy elbírálására a Szolnoki Törvényszéket jelölte ki. A határozat tartalmazta, hogy a Szolnoki Törvényszék kijelölése az ügy elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróságok munkaterhére vonatkozó adatok,

továbbá a kijelöléssel érintett bíróságok, illetve a legfőbb ügyész véleményének figyelembe vételével került sor.

Az OBH elnökének határozata ellen a Bszi 63. § (3) bekezdése alapján a kérelmezők külön-külön fellebbezést nyújtottak be a Kúriához.

Az I. rendű kérelmező fellebbezésében arra hivatkozott, hogy álláspontja szerint a Bszi.-nek az eljáró bíróság kijelölésére vonatkozó 62-63. §-ai az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot és a (3) bekezdés szerinti védelemhez való jogot sértik. Indokai szerint a bíróság kijelölésére irányuló eljárás kezdeményezésére csak az államnak (az eljárás egyik szereplőjének) van lehetősége, az eljáró bíróság vagy a legfőbb ügyész kezdeményezését a vádlottak, védők sértettek nem ismerhetik meg. A kérelmező szerint a védelemhez való jogot sérti, hogy kijelölésre kizárólag a bíróság érdekkörében felmerülő munkaszervezési okból kerülhet sor, ami a védelemnek pénzügyi és más jellegű többletterhet okoz.

Előadta továbbá, hogy az ügyek ésszerű időn belül való elbírálásának biztosítása érdekében meghozott a 36/2012. OBT határozattal elfogadott 3/2012. (II.20.) OBH Elnöki ajánlás is alaptörvény-ellenes, mivel az sem formájában sem tárgyában nem felel meg a törvényben szereplő OBT irányelv fogalmának.

Alkotmányossági aggályokat továbbá a 248/2012. (VIII.21.) OBHE számú határozat alapjául szolgáló eljárással kapcsolatban is megfogalmazott.

A főlvetett alkotmányossági problémák kapcsán kérte, hogy a Kúria az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a szerint függessze fel az eljárását és kérje a Bszi. 62. és 63. §-ainak, a 36/2012. OBT határozattal elfogadott 3/2012. (II.20.) OBH Elnöki ajánlásnak és az ügy tárgyát képező 248/2012. (VIII.21.) OBHE számú határozat alapjául szolgáló eljárás alkotmányossági vizsgálatát.

A kérelmező az OBHE határozat tartalmi vizsgálata kapcsán több indokot is felhozott. A kérelmező szerint a tisztességes eljárást és a többszintű bíráskodás elvét, illetve a Bszi.-t sérti, hogy az ügyben a Kúria elnökhelyettese tartalmi álláspontot fogalmazott meg (mivel az OBH döntése elleni fellebbezésről a Kúria dönt), továbbá véleménye szerint az ügyben az állami szereplők a döntést megelőzően egyeztetést folytattak. A kérelmező szerint az OBHE határozat sérti a Bszi. 62. § (1) bekezdésének minden egyes elemét. Álláspontja szerint nem teljesül a Bszi. 62. § (1) bekezdésben foglalt azon feltétel, hogy a területileg illetékes bíróságra az ügy aránytalan munkaterhet ró. Véleménye szerint nem elég a bíróság általános leterheltségére hivatkozás, hanem azt kell vizsgálni, hogy az adott ügy okozta többletterheltség rendkívüli helyzetet eredményez-e. Jelen ügyben a Fővárosi Törvényszék az ügy érkezését követő egy napon belül kezdeményezte a kijelölést, így nem győződhetett meg alaposan az adott ügy okozta leterheltségről (az iratok egy része ismétlődés, az iratok tartalmazzák az ügyben megszüntetett eljárások dokumentumait, az ügy bizonyos részei tárgyalástechnikailag különválaszthatók, illetve elkülöníthetők stb.) A fellebbezésben foglaltak szerint nem teljesül az a feltétel sem, hogy az ügy tárgyalása ésszerű időn belül másként nem biztosítható, mivel az OBH elnökének lehetősége van bírák kirendelésére más bíróságoktól a Fővárosi Törvényszékre (vagy a Fővárosi Törvényszékről kirendelt bírák tekintetében a kirendelés megszüntetésére). Az ügy kapcsán a kijelölt Szolnoki Törvényszék egyébiránt maga is felvetette a bíró kirendelésének lehetőségét. A kérelmező szerint az ügy ésszerű

elbírálást szolgálná az is, ha nem ez az ügy, hanem más ügyek kerülnének kijelölt bíróságra.

Az eljáró bíróság kijelölésének Bszi. 62. § (1) bekezdésben foglalt további feltétele, hogy az nem jár a kijelölt bíróság aránytalan megterhelésével. A kérelmező szerint a Szolnoki Törvényszék kijelölése aránytalan leterhelést eredményez, mivel tudomása szerint nincs tárgyalótermi kapacitás, ami elengedhetetlen a kiemelt jelentőségű büntetőügyek törvényben előírt rendszerességű tárgyalásához.

Végezetül előadta, hogy a Bszi. 62. § (1) bekezdése szerint az eljáró bíróság kijelölésére vonatkozó döntést az OBTH által meghozott elvek figyelembe vételével kell meghozni. A Fővárosi Törvényszék elnöke 2012. július 26-án kezdeményezte a kijelölést, a törvényeknek megfelelő elveket az OBTH csak augusztus 17-én alkotta meg, így bár az OBH elnöki döntés időpontjában az irányelv már rendelkezésre állt, de az eljárás első fázisában nem. Végül sérti a Bszi. 63. § (2) bekezdését az, hogy az OBH elnökének döntésében ismertetni kell az OBTH által meghatározott elvek alkalmazását, ami szerinte elmaradt.

A fentiek alapján elsődlegesen az alkotmánybírósági eljárás kezdeményezését, másodlagosan az OBH elnöke határozatának hatályon kívül helyezését kérte.

A II. rendű kérelmező az OBHE határozat ellen benyújtott fellebbezésében előadta, hogy a Bszi. 62. § (1) bekezdés szerint a bíróság kijelölésére csak „kivételesen” kerülhet sor, ha az „adott időszakban érkezett ügyek meghatározott csoportjának” aránytalan munkaterhe miatt az ügy ésszerű határidőn belüli elbírálása kétséggé válik. Ezzel szemben a Fővárosi Törvényszék nem egy kivételes és az adott időszakra szóló, hanem az általános túlterheltséggel indokolta az ügy áthelyezése iránti kérelmét. Véleménye szerint azért is ellentétes a megfellebbezett határozat a Bszi. 62. § (1) bekezdésével, mert az a Szolnoki Törvényszék aránytalan megterhelését eredményezi. E kezdeményezés szerint az OBHE határozat meghozatala során a kérelmezett nem tartotta be a Bszi. 63. § (1) bekezdésbe foglalt szabályokat, mert még a kijelölés előtt nyolc bíróságot keresett meg adatszolgáltatási és véleménykéréssel és ezek mindegyikét – nem pedig csak a kijelöléssel érintett bíróságét – terjesztette a legfőbb ügyész elé véleményezésre, így a legfőbb ügyésznek egyfajta választási lehetőséget biztosított. Az OBHE határozat sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti pártatlan bírósághoz való jogot, mivel a Szolnoki Törvényszék 2011. EL.III.A.2/11. számon közzétett 2012. évi ügyelosztási rendje szerint megállapítható, hogy a büntetőeljárás tárgyát képező ügyben melyik tanács jár el, így a vádhatóság áttételesen az eljáró bíró személyére is javaslatot tett. Végül az OBHE határozat az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésbe foglalt jogorvoslathoz való jogot is sérti. A Bszi. 63. § (2) bekezdése szerint az OBH elnöke döntésében ismertetni az OBH által megfogalmazott elveket, azonban nem lehet tudni, hogy ezek az elvek a hozzá nem férhető 36/2012. (VIII.17.) OBTH határozatban, vagy az OBH elnökének 3/2012. számú ajánlásban szerepelnek, így erre fellebbezést nem lehet építeni. A 3/2012. OBH elnöki ajánlás azonban nem elveket, hanem technikai szabályokat tartalmaz. A kérelmező szerint a tisztességes eljárást sérti, hogy – számozásában nem következetes - ajánlásban kerül meghatározásra a „törvényes bírótól való megfosztás” szabályozása. Az OBH normái – az OBH tájékoztatása szerint – kizárólag az interneten érhetők el. Az eljárás egészével összefüggésben úgy vélte, hogy „hatvan évvel ezelőtti terminológiát alkalmazva, esetünkben nem bíróság kijelöléséről, hanem inkább 'per-kitelepítésről' van szó annak minden korábbiakból ismert 'előnyével' együtt.”

A III. rendű kérelmező az OBHE határozat megváltoztatását kérte a Kúriától, mert véleménye szerint csupán az ügy ésszerű határidőn belüli elbírálására hivatkozni nem elég, más szempontot pedig az OBHE határozat nem tartalmaz. Az ügy áttétele a Szolnoki Törvényszékre többletköltségekkel jár, célszerűbb lenne a Fővárosi Törvényszék létszámának növelése.

A IV. rendű kérelmező az OBHE határozat elleni fellebbezésében az OBH elnökének 3/2012. (II.20.) számú ajánlása 2.5. pontját idézi, amely szerint „[a] kijelölés nem járhat a kijelölt bíróság aránytalan megterhelésével, az időszerűség jelentős romlásával. A kijelöléssel felmerülő többletköltségekkel kapcsolatban az OBH elnöke szükség szerint rendelkezik”. Véleménye szerint az ajánlás ezen része, s annak alkalmazása szemben áll a törvénnyel, mert amíg a törvény szerint az ügy elbírálása ésszerű időn belül másként nem biztosítható, addig az ajánlás lehetővé teszi az „időszerűség” bizonyos fokú romlását. Az OBHE határozat hivatkozik az ajánlás 2.5. pontjára is, ami miatt maga a határozat is törvénysértő. Véleménye szerint nem várható az eljárás gyorsabb lefolytatása, ha a tárgyaláson való megjelenés valamennyi terhelttől utazást és többletköltséget kíván meg. A kérelmező végül kifejtette, hogy sérül a tisztességes eljáráshoz való jog, mert kénytelen olyan távoli bíróságra járni jelen büntetőügyben, ami napi életvitelét, magánéletét aránytalanul megnehezíti. Mindezek miatt a védelemhez való jog is sérül. Minderre tekintettel kérte az OBHE határozat hatályon kívül helyezését.

A kérelmezett a fellebbezések felterjesztése során előadta, hogy az OBH elnökének a Bszi. 63. § (1) bekezdés alapján a döntését megelőzően joga van bármely bíróságtól, így a Kúriától is véleményt beszerezni. A Kúria rálátással rendelkezik az egyes bíróságok leterheltségére, büntető ügyekben ugyanez vonatkozik a legfőbb ügyészre. A kérelmezett szerint az ügyáthelyezés során figyelembe vette a bíróságok munkaterhét, ügyforgalmát, figyelemmel volt arra is, hogy az azonos leterheltségű bíróságok közül melyik kedvezőbb földrajzi elhelyezkedésű a megközelíthetőség szempontjából. Kifejtette azt is, hogy az esetleges többletköltségek csökkentése érdekében lehetőség van arra, hogy a bíróság a tárgyalást székhelyén kívül tartsa, ilyen kezdeményezés esetén az OBH a tárgyalóterem és a technikai feltételek biztosításában minden lehetőségét kihasználva közreműködik.

A kérelmezett kifejtette, hogy az ügyáthelyezés a bírói függetlenség alkotmányos alapelvét nem érinti, a törvényes bíróhoz való jog megsértését nem eredményezi, ugyanis az ügy még bíróra történő kiszignálás előtt került másik bíróságra.

II.

A fellebbezések alaptalanok.

A Kúria a Bszi. 62-64. § szerinti eljárással kapcsolatosan elsőként azt állapította meg, hogy az OBH elnöke a bíróság kijelölésével kapcsolatos eljárása során az igazságügyi igazgatás körébe tartozó közjogi tartalmú döntést hoz. A Bszi. 76. § (1) bekezdés b) pontja szerint az OBH elnöke az igazgatási feladatainak ellátása érdekében jogszabályi keretek között – normatív utasításként – a bíróságokra kötelező szabályzatokat alkot, továbbá ajánlásokat és határozatokat hoz. Az OBH elnöke e felhatalmazás alapján hozta meg ajánlását az eljáró bíróság kijelöléséről az

ügyek ésszerű időn belül való elbírálásának biztosítása érdekében. (amelyet az OBTH 36/2012. (VIII. 17.) számú határozatával elfogadott). Mindez tehát az OBH elnökének igazgatási feladatait érinti. A Bszi.-n kívül büntető ügyekben a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 20/A. §-a is tartalmaz szabályt a bíróság kijelölésével kapcsolatban, e szerint „[a]z Országos Bírósági Hivatal elnöke az illetékes bíróság helyett más, azonos hatáskörű bíróságot jelöl ki az ügy elbírálására, ha a bíróság rendkívüli munkaterhe miatt az ügyek ésszerű időn belül való elbírálása más módon nem biztosítható, és a kijelölés nem jár a kijelölt bíróság aránytalan megterhelésével.”

Az OBH elnökének az eljáró bíróság kijelölésével kapcsolatos döntése tehát közjogi tartalmú, e döntés a Bszi.-n, adott esetben a Be.-n és az OBTH által elfogadott elveken alapuló sui generis eljárás során meghozott igazgatási döntés. Bár e döntés felülvizsgálata során a Bszi. 63. § (3) bekezdése és további szabályai a kijelölő határozat elleni fellebbezésről szólnak, azonban megállapítható, hogy e körben a Kúria a kijelölésről szóló, az igazságügyi igazgatás körében meghozott határozat törvényességi felülvizsgálatát végzi el. A Kúria ebben az eljárásban tehát nem másodfokként, hanem az igazgatási döntést felülvizsgáló bíróságként jár el. Eljárása során a Bszi. 63. § (5) bekezdése szerint a kijelölésről szóló határozatot vagy helyben hagyja, vagy pedig hatályon kívül helyezi.

Az I. rendű kérelmező fellebbezésében elsődlegesen az Abtv. 25. §-a alapján az alkotmánybírósági eljárás kezdeményezését kérte a Bszi. 62. és 63. §-ai, továbbá a 36/2012. (VIII. 17.) számú határozatával elfogadott 3/2012. (II. 20.) OBH Elnöki ajánlás, és az OBHE határozat alapjául szolgáló eljárás Alaptörvénybe ütközésének vizsgálata érdekében. A bírónak az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabály felülvizsgálatára irányuló kezdeményezési jogát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja tartalmazza. Ennek alapján az Abtv. 25. §-a kimondja, hogy „[h]a a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.” Az Alaptörvény és az Abtv. e helyen a jogszabályok alkotmányossági vizsgálatának kezdeményezéséről szól, azonban az Abtv. 37. § (2) bekezdése lehetővé teszi, hogy bírói kezdeményezés alapján közjogi szervezetszabályozó eszköz vagy jogegységi határozat vizsgálatát is lehessen kérni. Ezzel összhangban rendelkezik a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 155/B. §-a is.

A Bszi. 62. és 63. §-ai a Bszi. „[a]z eljáró bíróság kijelölése az ügyek ésszerű időn belül való elbírálásának biztosítása érdekében” címet viselő V. fejezetében található. A 62. § (1) bekezdése szerint „Az OBH elnöke az OBTH által meghatározott elvek figyelembevételével az ügy elbírálására az illetékes bíróság helyett kivételesen más, azonos hatáskörű bíróságot jelölhet ki, ha az ügy vagy a bíróságra az adott időszakban érkezett ügyek meghatározott csoportjának elbírálása a bíróság rendkívüli és aránytalan munkaterhe miatt ésszerű időn belül másként nem biztosítható és a kijelölés nem jár a kijelölt bíróság aránytalan megterhelésével.” Az ezt követő szabályok a Bszi.-ben ennek az eljárásnak a törvényi szabályait rögzítik. Magyarország Alaptörvényének

átmeneti rendelkezéseiről szóló 11. cikk (3) bekezdése szerint „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében biztosított ésszerű határidőn belüli bírói döntéshez való alapjog érvényesülése érdekében mindaddig, amíg a bíróságok kiegyensúlyozott ügyterhelése nem valósul meg, az Országos Bírósági Hivatal elnöke bármely ügy tárgyalására az általános illetékességű bíróságtól eltérő, de azonos hatáskörű bíróságot jelölhet ki.” Magyarország Alaptörvényének átmeneti rendelkezéseit Magyarország Alaptörvényének első módosítása (2012. június 18.) 1. cikk (1) bekezdése alaptörvényi rangra emelte (a továbbiakban: Alaptörvény átmeneti rendelkezései). Mint ahogy azt a fenti tartalmi szövegazonosság is mutatja, a Bszi 62. § (1) bekezdése Alaptörvénnyel való összhangjának kezdeményezése egyben azt is jelentené, hogy a Kúria az Alaptörvény átmeneti rendelkezéseinek a vizsgálatát is kéri. Az alkotmánybírói eljárás lefolytatására irányuló bírói kezdeményezés jogszabályokra, közjogi szervezetszabályozó eszközökre és jogegységi határozatokra terjed ki. A jogszabály fogalmát az Alaptörvény T) cikk (2) bekezdés tartalmazza, a jogszabály fogalma alatt sem az Alaptörvény, sem az Alaptörvényének átmeneti rendelkezései nem szerepelnek. Megállapítható tehát, hogy a bírónak nincs törvényes lehetősége az eljárása felfüggesztésével az Alaptörvény átmeneti rendelkezéseinek vizsgálatát kérni, így jelen ügyben az Kúriának nincs lehetősége a fellebbezéssel érintett norma alkotmányossági vizsgálatának kezdeményezésére; a Bszi. V. fejezetének a 62. § (1) bekezdésén túli szabályai alkotmányossági vizsgálatának kezdeményezésére pedig – amelyek a bíróság kijelölése jogintézményének lényegén túli, többségében garanciális rendelkezések - nem talált kellő súlyú indokot.

A Kúria a 36/2012. (VIII. 17.) számú határozatával elfogadott 3/2012. (II. 20.) OBH elnöki ajánlás Alaptörvénybe ütközésének vizsgálatának kezdeményezése tekintetében is megvizsgálta a bírói kezdeményezés lehetőségét. Az OBH határozat és az OBH elnökének ajánlása nem jogszabály. A közjogi szervezetszabályozó eszközök körét a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 23. §-a szabályozza. A Jat. 23. § (4) bekezdés d) pontja szerint az OBH elnökének normatív utasítása közjogi szervezetszabályozó eszköz. A Bszi. 76. § (1) bekezdés b) pontja szerint normatív utasítás az OBH elnöke által igazgatási feladatainak körében kiadott bíróságokra kötelező szabályzat. A Jat. és a Bszi. rendelkezései alapján az OBH elnökének ajánlása nem tekinthető normatív utasításnak. Jelen ügyben a 3/2012. (II. 20.) OBH Elnöki ajánlást az OBH a 36/2012. (VIII. 17.) számú határozatával fogadta el. Az OBH határozata a Jat. 23. §-ában nem szerepel. Megállapítható tehát, hogy sem az OBH elnökének ajánlása sem az OBH által kibocsátott határozat [illetve a Bszi. 62. § (1) bekezdés fogalmaival élve „az OBH által meghatározott elvek”] nem tartoznak a közjogi szervezetszabályozó eszközök körébe, következésképpen az Abtv. 25. §-a szerinti bírói kezdeményezésnek ezek sem lehetnek tárgyai.

A kérelmező az OBHE határozat alapjául szolgáló eljárás alkotmányossági vizsgálatának a kezdeményezését is kérte. Az Abtv. 25. §-ában foglalt bírói kezdeményezés normakontroll, az alkalmazott jogszabály, közjogi szervezetszabályozó eszköz, vagy jogegységi határozat alkotmányossági vizsgálatát kezdeményezheti a bíró. A bírói kezdeményezés azonban nem vonatkozik a normakontrollon túli kérdések vizsgálatára, így nem terjed ki a fellebbezéssel, vagy felülvizsgálattal érintett döntés alapjául szolgáló eljárás alkotmányossági vizsgálatának kezdeményezésére. Az ezzel kapcsolatos kérdések eldöntésére adott esetben a fellebbezést vagy felülvizsgálatot elbíróló bíróságoknak van hatásköre.

A fentiek alapján az alkotmánybíróági eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmet a Kúria nem tartotta megalapozottnak.

Az eljáró bíróság kijelölésének lehetősége az Alaptörvény átmeneti rendelkezései és a Bszi. szerint időleges és kivételes. Megjegyzendő, hogy a jogintézményt nem az Alaptörvény átmeneti rendelkezései, és nem is az új Bszi. vezette be, hanem a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvényt módosító 2010. évi CLXXXIII. törvény. A jogintézmény bevezetésének célja a bíróságok közötti ügyteher arányosítása az eljárási törvényekben meghatározott illetékesség megváltoztatása útján. A korábbi szabályok szerint az eljárás az OIT elnökének indítványára indult, a döntést pedig a Legfelsőbb Bíróság hozta meg, ami ellen nem volt jogorvoslat.

Az Alaptörvény átmeneti rendelkezései 11. cikk (3) bekezdés szerint az eljáró bíróság kijelölésének lehetősége addig áll fenn, amíg a bíróságok kiegyensúlyozott ügyterhelése nem valósul meg, a Bszi. 62. § (1) bekezdése értelmében pedig az illetékes bíróság helyett csak kivételesen lehet más, azonos hatáskörű bíróságot kijelölni. A jogintézményt az Alaptörvény 11. cikk (3) bekezdése a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülésének egyik feltételére a XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt, ügyek ésszerű határidőn belül történő elbírálásának követelményére vezeti vissza. Az Alaptörvény e szakasza a tisztességes eljáráshoz való jog körében rögzíti továbbá a törvény által felállított független és pártatlan bíróság követelményét. A tisztességes eljárás (fair trial) szorosan összefügg a védelemhez való joggal is. Mind az Alkotmánybíróóság, mind pedig az Emberi Jogok Európai Egyezményének a tisztességes eljárást rögzítő 6. cikke és az Emberi Jogok Európai Bíróságának ezen alapuló gyakorlata szerint a tisztességes eljárás követelménye nem egyszerűen egy a bíróságnak és az eljárásnak itt megkövetelt tulajdonságai közül (ti. mint igazságos tárgyalás), hanem a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes [lásd a 6/1998. (III. 11) AB határozatot]. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát idézve a 166/2011. (XII. 20.) AB határozat megállapította: Az Alkotmánybíróóság ugyanakkor nagy jelentőséget tulajdonít azoknak a téziseknek, amelyeket a Bíróság egy, a bírósági munkateher enyhítése címén végrehajtott átszignálással összefüggő ügyben mondott ki, jelesül, hogy a bírói függetlenségnek és a jogbiztonságnak a jogállamiság szempontjából betöltött kiemelkedő jelentősége azt igényli, hogy rendkívül világosak legyenek azok a szabályok, amelyeket egy adott ügyben kell alkalmazni, világos biztosítékok legyenek az objektivitás és az átláthatóság végett és mindennek előtt annak érdekében, hogy az önkényességnek a látszatát is elkerüljék az ügyek bírókra való kiszignálásában. Ezzel összefüggésben mivel a munkateher megosztására vonatkozó eljárás szabályok sem kimerítőek nem voltak, és jelentős mozgásszabadságot biztosítottak az adott bíróság elnökének, a szlovák kormány nem tudta meggyőzően bizonyítani, hogy az átszignálás objektív alapokon nyugodott-e és az átszignálásban megvalósult igazgatási mérlegelés átlátható paraméterekre mutatott-e (DMD GROUP a.s. kontra Szlovákia, 2010. október 5., 66. §, 67-68. § és 70. §). (ABH 2011. 561.) Megállapította továbbá: „Az Alkotmánybíróóság - figyelemmel az említett Come kontra Belgium, DMD GROUP a.s. kontra Szlovákia stb. ügyekben hozott ítéletekben

kifejtett elvi élű tételekre - úgy ítéli meg, hogy egy, az általános illetékességi szabályok szerint eljáró bíróság helyett egy adott ügycsoport ügyeinek egy másik bíróság illetékességébe történő áthelyezése csak abban az esetben egyeztethető össze az Egyezményel, ha annak anyagi jogi és eljárásjogi szabályait, illetve előfeltételeit átlátható, előre rögzített, világos, objektív paraméterek felhasználásával rögzíti a törvényhozó, amely nem (vagy csak minimálisan) hagy teret a diszkrécionális jogkörnek, és ahol a tényleges döntés meghozatala a független, pártatlan bírósági rendszer saját intézményei révén történhet.” (ABH 2011, 564.)

Mint a fentiekből kitűnik, a vizsgált körben elsődleges szerepe van a transzparenciának és az objektivitásnak. Ugyanakkor az eljáró bíróság kijelölése jogintézményének lényegéből adódik, hogy arra a bíróság érdekkörében felmerülő munkaszervezési okból, s nem pedig vádlotti (peres fél által történő) vagy védői kezdeményezésre kerül sor. Az eljáró bíróság kijelölése azonban nyilvánvaló, hogy nem sérthet más alapjogot, Alaptörvénybe foglalt elvet.

A kijelölési eljárás törvényi szabályait és ennek garanciáit a Bszi. 62. és 63. §-ai tartalmazzák. A hatályos szabályozás lehetővé teszi az OBH elnöke által hozott határozat bírói felülvizsgálatát. A Bszi. 63. § (4) bekezdés szerint „a Kúria az OBH elnökének mérlegeléssel hozott döntését csak annyiban vizsgálhatja felül, amennyiben az OBH elnöke a döntés kialakítására irányadó jogszabályokat megsértette.” Ebből következően az OBHE határozat felülvizsgálata során a Kúria csak jogszerűségi szempontokat vehet figyelembe, döntését az OBH elnöke határozatának érdemi vizsgálata során hozza meg.

A Bszi. 62. § (1) bekezdése határozza meg az eljáró bíróság kijelölésének törvényi feltételeit. A kérelmezők szerint az OBHE határozat ezen feltételek egyikének sem felel meg. A Bszi. 62. § (1) bekezdésének első fordulata szerint „az OBH elnöke az OBT által meghatározott elvek figyelembevételével” jelöli ki az eljáró bíróságot. A kérelmezők szerint nem tudható teljes pontossággal, hogy az OBT által meghozott elvek alatt mit kell érteni (a 36/2012. (VIII. 17.) OBT határozatot, vagy a 3/2012. (II.20.) OBH elnöki ajánlást); az OBT határozat nem hozzáférhető, az elnöki ajánlás is csak az interneten. A Bszi. 63. § (2) bekezdés szerint „[a]z OBH elnöke döntésében ismerteti az OBT által meghatározott elvek alkalmazását.” A kérelmezők szerint az OBT elveinek figyelembevétele a felülvizsgálni kért OBHE határozatból nem derül ki. Mivel az OBT a határozatot 2012. augusztus 17-én alkotta meg, ezért az az eljárás első fázisában nem is állt rendelkezésre. Mindez megnehezíti a jogorvoslatot, sérti a tisztességes eljárást. A Bszi. 62. § (1) bekezdésében foglaltak nem teljesülése miatt az OBHE határozat törvényt sértő.

A fentiekkel szemben az OBH elnöke a Bszi. 76. § (1) bekezdésben kapott felhatalmazás alapján adta ki a 3/2012. (II. 20.) OBH elnöki ajánlását az eljáró bíróság kijelöléséről. Mint az elnöki ajánlás bevezetője tartalmazza az ajánlás célja, hogy az eljáró bíróság kijelölése iránti indítvány objektív szempontok szerint kerüljön elbírálásra. A Bszi. 62. § (1) bekezdésének az OBT elveinek figyelembe vételét előíró szövegrésze, továbbá a Bszi. 63. § (2) bekezdésének ezen elvek ismertetését előíró szövegrésze 2012. július 17-től hatályos, azt a 2012. évi CXI. törvény 2. § (1) bekezdése és 3. § (1) bekezdése állapította meg. Mint az ügy irataiból megállapítható az OBT 2012. augusztus 17-én meghozta a 36/2012. (VIII.17.) OBT határozatát az eljáró bíróság kijelölésére vonatkozó elvekről a 3/2012. (II.20.) OBH

elnöki ajánlás elfogadása útján. Az ajánlás a bíróságok hivatalos honlapján került közzétételre. Az elektronikus közzététel és hozzáférés törvényi alapját a Bszi.77. §-a teremti meg.

A fentiek alapján a Kúria elfogadta, hogy a Bszi. 62. § (1) bekezdése szerinti OBT által meghatározott elveknek a 36/2012. (VIII. 17.) OBT határozattal elfogadott 3/2012. (II.20.) OBH elnöki ajánlás felel meg. Az elvek közzététele megtörtént, s ez az érintettek számára hozzáférhető, s ez azt is jelenti, hogy a Bszi. 62. § (1) bekezdésben található OBT elvek figyelembevételére az OBHE határozat meghozatal során rendelkezésre állt.

Megállapítható továbbá, hogy a Bszi. 62. § (1) bekezdése az OBT által meghatározott elvek figyelembevételét az OBH elnökének döntése (jelen esetben az OBHE határozat meghozatala) során – s nem az eljárás korábbi fázisában - rendeli el, így nem áll fenn törvénysértés amiatt, hogy az eljárás első fázisában az elvek még nem voltak ismertek. Az OBHE határozat meghozatalára 2012. augusztus 21-én került sor, az OBT pedig az elveket előtte, augusztus 17-én fogadta el. A Bszi. 63. § (3) bekezdés szerint az eljáró bíróságot kijelölő határozat ellen a közzétételtől számított 8 napon belül lehet fellebbezéssel élni, így a jogorvoslat során az ismert volt már, a jogorvoslatihoz való jog gyakorlását ez nem korlátozta.

A kérelmezők azt is kifogásolták, hogy a kérelmezett az OBHE határozatban nem ismertetette az OBT által meghatározott elvek alkalmazását. A Kúria e tekintetben sem állapított meg törvénysértést. A 36/2012. (VIII. 17.) OBT határozattal elfogadott 3/2012. (II.20.) OBH elnöki ajánlás 2. pontja a kijelölés célját és korlátait rögzíti. Ennek során – többek között - megállapítja, hogy kiemelt figyelmet kell fordítani a soron kívüli eljárást igénylő, illetve kiemelt jelentőségű ügyekre, rögzíti az ügyforgalomhoz igazodó létszámgazdálkodás követelményét, azt, hogy az ügyek ésszerű befejezését elsődlegesen bíró kirendelésével kell megvalósítani stb. Tartalmazza továbbá a döntéshez szükséges adatok beszerzésének módját, azok értékelésének szempontjait. Az OBHE határozat ezen elvekre figyelemmel fogalmazza meg az indokokat. Így megállapította, hogy „a Fővárosi Törvényszék Büntető Kollégiumában az első fokon tárgyaló bíróra jutó folyamatban lévő ügyek száma miatt a bírák leterheltsége olyan mértékű, amely lényegesen meghaladja az országos átlagot. Ezért az érintett ügy ésszerű határidőn belül történő befejezése – a rövid törvényi határidők betartása mellett – csak más bíróság kijelölésével biztosítható”. Az OBHE határozat szerint „az ügy elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróságok büntető munkaterhére vonatkozó összesített adatsor értékelésével” történt a Szolnoki Törvényszék kijelölése. Az OBT elvei a fentiek szerint az OBHE határozatban megjelennek.

Minderre tekintettel a Kúria megállapította, hogy az OBHE határozat nem sérti a Bszi. 62. § (1) bekezdés első fordulatót és a 63. § (2) bekezdés utolsó mondatát.

A Bszi. 62. § (1) bekezdésének második fordulóta szerint akkor lehet az ügy elbírálására az illetékes bíróság helyett más, azonos hatáskörű bíróságot kijelölni, ha az ügy vagy a bíróságra az adott időszakban érkezett ügyek meghatározott csoportjának elbírálása a bíróság rendkívüli és aránytalan munkaterhet jelent. A kérelmezők szerint az OBHE határozat törvénysértő, mert az áttett ügy a Fővárosi Törvényszékre nem róna aránytalan munkaterhet, a Fővárosi Törvényszék elnöke az ügy érkezését követően szinte azonnal kezdeményezte más bíróság kijelölését, így meg sem győződhetett az adott ügy valós munkaterhéről. A Bszi. egy adott időszak

munkaterhéről szól, a Fővárosi Törvényszék elnöke kezdeményezésében pedig az általános leterheltséggel indokolt, amelyet a kérelmezett elfogadott. Ezen indokok alapján is kérte az OBHE határozat hatályon kívül helyezését.

A Bszi. 62. § (1) bekezdés második fordulata két esetkört említ, egyrészt ha maga az ügy, másrészt ha az adott időszakban a bíróságokra érkezett ügyek meghatározott csoportja okoz rendkívüli és aránytalan munkaterhet. Így önmagában egy folyamatosan fennálló, a kapacitás határait súroló, vagy azt meghaladó leterheltség alapján is megalapozott lehet a kezdeményezés, ha a beérkezett újabb ügy (annak bonyolultsága, a vádlottak, a kihallgatandó tanúk nagy száma, a több ezer oldal iratanyag stb. alapján) rendkívüli és aránytalan munkaterhet eredményez. Másfelől az „az adott időszakban” törvényi fogalom magában foglalhat egy hosszabb – folyamatosan fennálló - időszakot is, különösen a soron kívüli és a kiemelt jelentőségű büntető ügyek által okozott munkaterhet tekintve. Így az OBHE határozat törvényellenessége abban a vonatkozásban nem állapítható meg, hogy e törvényi feltételek nem teljesültek.

A Bszi. 62. § (3) bekezdés szerint a kijelölés iránti indítványban meg kell indokolni, hogy a kijelöléssel érintett ügy vagy a bíróságra az adott időszakban érkezett ügyek meghatározott csoportja ésszerű időn belül való elbírálása miért nem biztosítható, továbbá fel kell sorolni azokat az ügyforgalmi, személyzeti és egyéb adatokat, amelyek a bíróság rendkívüli és aránytalan munkaterhét igazolják. A Fővárosi Törvényszék elnökének 2012. El.X.A. 12/20. számú, az OBH elnökéhez címzett indítványa a fenti törvényi feltételeknek megfelel. Tartalmazza, hogy a soron kívüli ügyek száma a törvényszéken 351, míg a kiemelt jelentőségű ügyek száma 222. Az törvényszék elnöke a mellékletben tájékoztatást adott a Fővárosi Törvényszék Büntető Kollégiumának ügyforgalmi adatairól, az ügyszakban ítélező bírák munkaterhéről, a beadványához csatolta az elsőfokú ügyeket tárgyaló bírák által a legtovábbi hatánapra történő kitűzéseket. Részletezte a Büntető Kollégiumban elsőfokú peres ügycsoportba tartozó ügyeket a tárgyaló tanácsok szerinti megosztásban, kitért a kerületi bírák kirendelésére, illetve a másodfokú bírák besegítésére. Az OBH elnöke ezt követően a Fővárosi Törvényszék elnökét további adatszolgáltatásra kérte fel. Mindezek alapján megállapítható, hogy az OBHE határozat alapjául szolgáló eljárásban vizsgálat alá került a kijelölést kezdeményező bíróság munkaterhe [Bszi. 62. § (1) bekezdés], a kezdeményezés a törvényben előírtaknak megfelelt (Bszi. 62. § (3) bekezdés).

Végezetül e körben megállapítható, hogy az egyik kérelmező azon felvetése, hogy célszerűbb lett volna ezen ügy helyett másik ügyben felvetni az eljáró bíróság kijelölését, nem lehet az OBHE határozat felülvizsgálatának tárgya, mert ez kifejezetten a kijelölést kezdeményező (és az erről döntő OBH elnök) mérlegelési lehetősége körébe tartozik.

Megállapítható tehát, hogy az OBHE határozat azon törvényi előírásokon alapul, amelyek a bíróság rendkívüli és aránytalan munkaterhét írják elő feltételként.

A kérelmezők törvénysértőnek tartották az OBHE határozatot a miatt is, mert – álláspontjuk szerint - a Szolnoki Törvényszék kijelölése a kijelölt bíróság aránytalan megterhelésével jár. Ezt az OBH elnökét tartalmazó OBH elnöki ajánlás az „időszerűség romlásával” lehetővé is teszi. A kijelölés továbbá többletterhet okoz a vádlottaknak, védőiknek a tanúknak, ezáltal sérül a védelemhez való jog. E körben

hivatkoztak arra, hogy a Szolnoki Törvényszéken sem személyi sem pedig tárgyalótermi feltételek nincsenek. Sérelmezték a kijelölési eljárást is, mert az OBH először nyolc bíróságot keresett meg, és ezt terjesztette a legfőbb ügyész elé, ami választási lehetőséget teremtett számára. Sérelmezték azt is, hogy a Kúria elnökhelyettese az eljárásban véleményt nyilvánított, holott az OBH elnökének határozata ellen a fellebbezést a Kúria bírálja el, ami sérti a tisztességes eljárást és a többszintű bíráskodás elvét. Egyik kérelmező szerint a pártatlan bíráskodást sérti, hogy az ügyelosztási rend alapján megállapítható az eljáró bíró személye.

Az eljáró bíróság kijelölésének garanciális szabályait a Bszi. tartalmazza. A Bszi. 63. § (1) bekezdése szerint „[a]z OBH elnöke az indítvány érkezésétől számított 8 napon belül megvizsgálja, hogy az ügyforgalmi, személyzeti és egyéb adatok, valamint a kijelöléssel érintett ügy sajátosságaira tekintettel az indítvány megalapozott-e, továbbá, hogy mely bíróság jelölhető ki az eljárásra. Az OBH elnöke kikéri a kijelöléssel érintett bíróság és büntetőügy esetében - ha az indítványozó nem a legfőbb ügyész - a legfőbb ügyész véleményét, továbbá bármely bíróságtól adatot vagy véleményt kérhet; a megkeresésnek soron kívül eleget kell tenni.” Az ügy irataiból megállapítható, hogy a Bszi. 63. § (1) bekezdésébe foglalt eljárást az OBH elnöke lefolytatta. Az OBH Bírósági Főosztálya és Bírósági Igazgatási osztálya nyolc törvényszéket keresett meg. Az OBH elnöke a kijelölhető bíróságot a 36/2012. (VII. 17.) határozatban elfogadott 3/2012. (II. 20.) OBH elnöki ajánlásban meghatározott objektív szempontok alapján – a bíróságok munkaterhére, ügyforgalmára, és egyéb egzakt szempontokra vonatkozó, az országos átlagtól kedvezőbb statisztikai adatok szerint felsorolt listából - választotta ki. Kétségtelen tény, hogy a fent jelzett OBH elnöki ajánlás 2.5. pontja értelmében „a kijelölés nem járhat a kijelölt bíróság aránytalan megterhelésével, az időszerűség jelentős romlásával”. E szabály azonban nem értelmezhető akként, hogy a Bszi. 62. § (1) bekezdésével ellentétben lehetővé tenné a kijelölt bíróság aránytalan megterhelését. Az aránytalan terhet egyébként is a potenciálisan kijelölhető bíróságok egyenkénti munkaterhének elemzése alapján kell megítélni. Figyelembe kell venni továbbá, hogy adott esetben lehetőség van – mint ahogy azt a Szolnoki Törvényszék elnöke felvetette – a bíróságok jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény 31. §-a alapján bíró kirendelésére, illetve lehetőség van a tárgyalás bíróság székhelyén kívüli tartására. Ilyen kezdeményezés esetén az OBH a tárgyalóterem és technikai feltételek biztosításában közreműködik. E probléma kapcsán figyelembe kell venni az OBT elveknek megfelelő 3/2012. (II.20.) OBH elnöki ajánlás 2.5. pontjának utolsó mondatát is, amely szerint „a kijelöléssel felmerülő többletköltségekkel kapcsolatban az OBH elnöke szükség szerint rendelkezik”.

A Kúria megállapította továbbá, hogy a védelemhez való jog és a tisztességes eljárás önmagában nem sérül a miatt, mert az utazás többletterhet ró a vádlottakra, védőikre, és a tanúkra. E probléma és a védelemhez való jog között alkotmányjogilag értékelhető összefüggés nem áll fenn. Megjegyzendő azonban egyfelől az, hogy hasonló, az utazással összefüggő terhek az illetékes bíróság előtt folyó eljárás során is felmerülhetnek, másfelől az adott ügyben – mint az ügy irataiból kiderül - az OBH elnöke a Szolnoki Törvényszék kijelölése során a szóba jöhető más törvényszékekhez képest a kedvezőbb közlekedési helyzetre is tekintettel volt.

A Bszi. 63. § (1) bekezdése szerint „[a]z OBH elnöke kikéri a kijelöléssel érintett bíróság és büntetőügy esetében - ha az indítványozó nem a legfőbb ügyész - a

legfőbb ügyész véleményét, továbbá bármely bíróságtól adatot vagy véleményt kérhet; a megkeresésnek soron kívül eleget kell tenni.”. A Bszi e szabályából nem következik, hogy az OBH elnöke ne ismertethetné a legfőbb ügyéssel, hogy mely törvényszékek kijelölése merülhet fel, így nem törvénysértő az OBHE határozat alapját képező azon eljárás, hogy az OBH elnöke a megkeresett törvényszékek ismertetésével kérte ki a legfőbb ügyész véleményét. Megjegyzendő továbbá, hogy ebben az esetben véleményezésről s nem egyetértésről vagy vétőről van szó, így semmiképpen nem megalapozott a kérelmező azon feltevése, hogy végeredményben a legfőbb ügyész választja ki a kijelölt bíróságot. A Bszi. 63. § (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy az OBH elnöke bármely bíróságtól véleményt kérjen. Az OBT elveknek megfelelő 3/2012. (II.20.) OBH elnöki ajánlás 8. pontja értelmében „[a]z OBH elnöke a döntést megelőzően konzultál a Kúrián az érintett ügyszak kollégiumvezetőjével.” A Kúria kollégiumvezetőjével való konzultáció alapja, hogy a Kúria a különböző eljárásaiban – így pl. az elfogultság miatti kijelölési eljárásban – rálátással rendelkezik az egyes bíróságok leterheltségére. A Kúria kollégiumvezetőjének – aki jelen ügyben azonos a Kúria elnökhelyettesével –, vagy bármely megkeresett bírósági vezetőtől érkező vélemény ugyan azon joghatással bír, mint a legfőbb ügyész véleménye: nem jelent egyetértési vagy vétőjogot. Ami pedig a tisztességes eljárás és a kezdeményezők által hivatkozott „többszintű bíráskodás” követelményét illeti megállapítható, hogy a fent említett vélemények – mint ahogy a fentiekben részletesen kifejtésre került - az OBH elnöke igazgatási feladatai körében meghozott döntéséhez (az eljáró bíróság kijelöléséhez) csatlakoznak be, s nem az azt felülvizsgáló bírói döntéshez. A megkeresett bíróság tehát kizárólag igazgatási jogkörében nyilvánít véleményt, ami az OBH elnökét egyéb bíránt nem is köti. Így a „többszintű bíráskodás” nem sérül, s e miatt az eljárás tisztessége sem vonható kétségbe. Hangsúlyozandó, hogy az OBH elnökének igazgatási eljárás során történő véleménybekérése – ahogy a kérelmező fogalmaz: „az állami szereplők közötti egyeztetés” - törvényi alapokon nyugszik, az OBH elnökének Bszi.-ben meghatározott eljárása a döntése elleni jogorvoslat útján kapcsolódik a bírói kontrollhoz. Hangsúlyozandó azonban, hogy az OBH elnöke nem az ügy érdemében dönt, a bíróság kijelölése semmilyen módon nem kapcsolódik ahhoz, hogy az annak alapjául szolgáló ügy miként dől el.

A Kúria végezetül az OBHE határozattal összefüggésben a pártatlan bírósághoz való joggal kapcsolatos felvetést vizsgálta meg. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés szól a törvény által felállított független és pártatlan bírósághoz való jogról. A pártatlan bírósághoz való jog a tisztességes eljárás egyik összetevője. Mind az Alkotmánybíróság gyakorlatából, mind pedig a Emberi Jogok Európai Bírósága által az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Egyezmény 6. Cikk 1. pontjában foglalt fair eljárás érvényesülésének vizsgálata során alkalmazott ún. kettős tesztből következik, hogy a pártatlan bírósághoz való jog az eljárás alá vont személy iránti előítélet-mentesség és elfogulatlanság követelményét támasztja a bírósággal szemben. Ez egyrészt magával a bíróval, a bíró magatartásával, hozzáállásával szembeni elvárás, másrészt az eljárás szabályozásával kapcsolatos objektív követelmény: el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében. [lásd pl.: a 67/1995. (XII. 7.) AB határozatot, ABH 1995, 346, 347.] Jelen ügyben az egyik kérelmező állítása szerint a Szolnoki Törvényszék kijelölésével – az ügyelosztási rend alapján - lényegében megállapítható, hogy mely bíró jár el. A Kúria megállapítja, hogy az Alaptörvény Átmeneti rendelkezései és a Bszi. szerint bíróság

kijelöléséről és nem bíró kijelölésről van szó. A bíróságok között a jogok és kötelezettségek szempontjából különbséget tenni nem lehet, illetőleg az eljáró bíróság kijelölése által az ügyet tárgyaló bíró az ügy törvényes bírójának minősül. Jelen esetben a Fővárosi Törvényszékről még az ügy előadó bírójának kijelölését megelőzően került az ügy a Szolnoki Törvényszékre az eljáró bíróság – fent bemutatott - objektív szempontok szerinti kijelölése alapján. Ezt követően az ügy elbírálása ugyan úgy történik, mint bármelyik hasonló típusú ügyben. Az ügyelosztási rend alapján az ügy előadójának kijelölhető bírók körének behatárolhatósága sem a bíró előítéletességét, sem elfogultságát nem vetheti fel (épp ellenkezőleg, az előre meghatározott rendtől való eltérés vetne fel aggályokat). Az OBHE határozat alapjául szolgáló eljárásban nincs olyan elem, amely az eljáró bíróság vagy bíró iránti bizalom követelményébe ütközik, így a pártatlanság látszata sem válik kétségbe vonhatóvá. Az OBHE határozat törvényellenessége ezért e tekintetben sem állapítható meg.

Az egyik kezdeményező az OBHE határozat megváltoztatását kérte. A Bszi. 63. § (5) bekezdése szerint a Kúria az eljáró bíróság kijelölésére vonatkozó felülvizsgálat során az OBH elnökének határozatát vagy helyben hagyja, vagy hatályon kívül helyezi. E bekezdés utolsó mondata szerint: „Az eljáró bíróság kijelöléséről szóló határozatot a Kúria nem változtathatja meg.”

A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy az OBH elnökének az eljáró bíróságot kijelölő határozata e törvénynek az eljáró bíróság kijelölésére vonatkozó szabályainak megfelel, ezért az Országos Bírósági Hivatal elnöke által meghozott 248/2012. (VIII.21.) OBHE számú határozatot – a fenti indokok alapján – helyben hagyta.

Budapest, 2012. szeptember 13.

Dr. Kalas Tibor sk.
a tanács elnöke

Dr. Balogh Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Katona Sándor sk.
bíró

A kiadmány hitelül

tisztviselő

